

رئیس — در همه جا معمول نیست که حاضر شوند.

آقای سید مهدی — کسی نمیتواند درست عقیده خود را اظهار نماید. پررئوز بنده نطقی کردم جمعی که اسم خود را فدائی ملت گذاشته اند ولی فدائی شخصی هستند میخواستند بنده را صدمه بزنند باوجود این ترتیب آن فطقی بخصوص در روزنامه نوشته نشده است. مطلب دیگر در وزارت عدلیه کمیونی که تشکیل شده هر روز کما میرویم رحیم خان چلییانلو تشکی می کند که بجهان فانون زنجیر بگردن او گذاشته اند استدعا میکند کمیونی بشود تحقیق کنند اگر فی الواقع مقصر است مجازات برسد والا آسوده شود اگر اینطور باشد من دیگر بعدلیه نمیروم باید از روی قانون در حق او رفتار شود.

حاجی محمد اسمعیل آقا — این عقیده شخصی شاست البته توضیحانی بشما داده شما هم بر حسب تکلیف خود رفتار کردید آن روز قرار شد که وکلای آذربایجان تلگراف کنند تا مدعی او معلوم و تحقیق شود.

آقای میرزا سید محمد مجتهد — حالیه زنجیر در گردن او بودن عقلاً و شرعاً صحیح نیست تا مادامیکه قصیری او بشود البته پس از ثبوت باید مجازات داده شود.

وکیل التجار — توقیف و زنجیر رحیم خان آنروز بواسطه هیجان ملت بور ولی امروز چون هیجانی نیست و متوسل به حضور آقا شده نصیرات او هم معلوم نشد اجازه داده شود که زنجیر را بردارند.

آقای میرزا سید محمد مجتهد — نه از باب اینکه متوسل بن شده زنجیر را از گردن او بردارند شاید یک نفر آدم کشت و آمد متوسل بن شد باید مجلس ملاحظه کند که فعلاً مستحق زنجیر هست تا استعطا شود بانه.

حاج امام جمعه — چنانچه روزاول بواسطه هیجان ملت او را زنجیر کردند حالاً هم باید طوری شود که جسد هیجانی فراهم نیاید.

آقای سیدعلیق — آنروز بواسطه هیجان ملت و تصویب مجلس و حجج اسلام همان نوع مقتضی و دل که بعمل آمد ولی امروز مقتضی این است که زنجیر از گردن او برداشته شود و در حبس توقیف باشد تا تحقیق شود.

آقا شیخ حسین — آن روز بنده این طور فهمیدیم که وکلای آذربایجان گفتند که رحیم خان از اینجا دستور العمل به پسرش داده که این قتل و غارت را بکنند باین واسطه محکوم بعس و زنجیر شد حالا خوب است همان اسناد را ارائه دهند تا تحقیق شود و مجازات برسد.

آقای میرزا فضلعلی آقا — صحیح است این مذاکرات شده ولی عنوان صحبت دو قسم است یکی نقل قول است مثل این تلگرافات و غیره که از انجمن آمده و دوامام مصدق فرد فرد نمودیم بلکه میگفتیم اینطور نوشته اند.

چیزی که ما مصدق بودیم اغتشاش فراقه داغ بود آن روز با آن هیجان ملت مستحق زنجیر بود ولی امروز ما نمیکوئیم حکما زنجیر باشد هر طور امروز مقتضی و موافق قانون است رفتار شود (مریضه که رحیم خان یوزیر عدلیه نوشته بود قرائت

شد مشر بر اینکه حضرت حجة الاسلام آقای آقا میرزا سید محمد مجتهد فرمودند مجلس امر شما را بمن واگذار کرده اند بعضرت والا وزیر عدلیه ترتیب آنرا خواهم گفت وزیر عدلیه درحاشیه آن بحضور آقا عرض کرده اند بشرف عرض عالی میسراند مریضه رحیم خان است هر طور حجة الاسلام صلاح دانسته با استحضار مجلس خوب است رفتار شود.)

وکیل التجار — خوب است امروز زنجیر بر داشته شود ولی استعناقات منوط بتحقیقات قراچه داغ است پس باید در تحت محافظت عدلیه باشد تا آن تحقیقات برسد.

چند فقره تلگراف جواب تلگرافات مجلس از مشهد مقدس و مازندران و کرمان رسیده بود قرائت شد جمعا مشر بود بر موافقت و معاضدت آنها با اساس مقدس و نهایت رضامندی از وکلای عظام و عدم توجه آنها بتلگرافات شورش انگیز حاج شیخ فضل الله مخصوصاً از انجمن سعادت مشهد مقدس اظهار داشته بودند که تلگرافات عدلیه در مخالفت و معاضدت حاج شیخ فضل الله بنیت عالیاات متاخره نمودیم و از نقاط سه گانه جدا اظهار داشته بودند که بحمد الله در این نقاط مخالف و معاندی از برای اساس مقدس نیست عموماً یکبیل و یک زبان متشکر از اعضای مجلس و مترصد مساهی جمیله از ان ساحت مقدس هستند اعضای محترم و وکلای معظم یک زبان پاس نیاست حسنه و اقدامات چلیله برادران وطنی و اخلاص دینی خود را نمودند و یاد نده باد ملت و پاینده باد مشروطیت از عموم حضار بلند شد.

آقای میرزا سید محمد مجتهد — از چند نقط دیگر هم همین طور تلگراف کرده اند آقای حاجی میرزا ابراهیم از شیراز نوشته تلگراف کرده بودند که اگر اجازه بدید من شیخ را خواسته بعضی مذاکرات را با ایشان بکنم که رفع این گفتگوها بشود بنده نوشته چه ضرر دارد دراول هم گفتگویی در بین نبود یک مطلبی را بنا شد اجرا بداریم مجری شد آنها میگویند در خارج از مجلس باشد ما میگوئیم در داخل مجلس باشد اینهم موضوع اختلاف نمیشود.

محقق الدوله — یکی از صاحب منصب های معلم اطریشی رفته است بعضرت عبدالعظیم و منشأ فتنه شده است حالا سایر صاحب منصب ها مریضه بمجلس عرض کرده و برائت نامه خود را خواسته اند.

وکیل الرعایا — از قراری که میگویند حاج میرزا حسن آقا رفته است بشیران و جدا از برای دفاع با ملت قوه خواسته است (گفتند این مطلب اصل ندارد) مریضه صاحب منصبان اطریشی قرائت شد باین مضمون

مریضه صاحب منصبان و معلمین

اطریشی بتاریخ یوم سه شنبه

۲۷ شهر جمادی الاولی ۱۳۲۰

با کمال افتخار عرض حضور مبارک مجلس محترم مقدس شورای ملی شید الله اگر آنکه میرسانیم از قراری که مسدوع شد بمجلس اظهار داشته اند که یک نفر از صاحب منصبان معلمین طرح اطریشی بعضرت عبدالعظیم (ع) منعکف شده و جمعی را با خود مدفق نموده مشغول بعضی اقدامات است لازم شد که بجهت رفع اشتباه عرض کنیم از این طبقه که سالها است در مدرسه و غیره زحمتهای کشیده و تحصیل علوم نموده و خودمان را تربیت شده میدانیم و از روی بصیرت

صحیح وطن پرست و جان نثار دولت و ملت هستیم انشاء الله هیچوقت هر کتی که خلاف قانون باشد از ما سر نخواهد زد این شخص هر کس هست جزو صاحب منصبان معلمین طرح اطریشی نبوده و نیست و خود را نسبت دادن باین طبقه ما بیچارگان بهتان و کذب محض است) امضای نفر.

مذاکرات روز پنجشنبه ۲۹ جمادی الاولی دارالشورای ملی

خلاصه مذاکرات روز سه شنبه ۲۷ را آقا سید محمد تقی قرائت کردند

آقای میرزا محمود خوا انسانی — در باب خیازخانه قرارداد کمیونی از طرف مجلس منعقد شود و در آن باب گفتگو نمایند.

آقای سید محمد تقی — در باب حاج ملک التجار مطلب اهمیت دارد چه اقدامی شده خوب است در این باب اختطاری بوزارت خارج شود.

رئیس — نوشته شده و فرستاده اند شروع بقرائت نظامنامه حکام شد چند ماده از آنکه قرائت گردید آقا سید عبدالله مجتهد آقای حاجی خمایی بمجلس ورود کردند.

وکلای مقدم حجة الاسلام آقای حاجی خمایی را که در این روز بمجلس تشریف فرما شده و اظهار مراتب همراهی خود را با این اساس بانها رسانده بودند از روی کمال محتر با نهایت ایت تبریک گفته هریک مراتب تجیات و تشکرات قلبی خود را نسبت بعبه الاسلام آقای حاجی خمایی بادائی خاص و عباراتی مخصوص ابراز داشتند.

آقای سید علی نقی — از ورود آقای حاجی خمایی اعضاء مجلس عموماً و اهل علم خصوصاً کمال تشکر را دارند.

محقق الدوله — عموم و کلاً بلکه عامه ملت از این بلل توجه و مرحمت حضرت حجة الاسلام کمال امتنان را دارند و نهایت امیدواری دارند که حجج اسلام همگی حادس و نگهبان این مجلس مقدس باشند.

حاج سید عبدالعزیز شهبانی — امروز تکلیف بزرگی بر گردن عموم ملت از برپاداشتن این اساس مقدس ثابت شده که محض حفظ و وقایه حوزه اسلام همه قسم کوشش نمایند اشخاصی هم که مخالفت دارند باید از این خلاف دوری نمایند و الا موجب فساد عده در مملکت خواهند شد حضرت آقا مدخله امروز بدین مجلس تشریف آورده و معاضدت و همراهی خودشان را اظهار فرمودند عموم ملت هم از ایشان تشکر خواهند داشت و البته از طرف اهل علم و حجج اسلام در تشکیل انجمن های اتحاد و موافقت باید بیش از این سعی و کوشش شود.

آقای سید عبداللّه مجتهد — این اساس بتوجه حضرت حجة عصر (ع) بنا شد ازطل توجهات آن حضرت هم باقی و ثابت خواهد بود و امیدواریم که این مملکت محسود سایر ممالک گردد و خوبست برادران داخلی سامان منافسات را کنار بگذارند بالله قنم است که مقصد بزرگتر است از آنکه ما امروز باین منافسات مشغول باشیم این مطلب را بخود می گویم که اگر هم گفتگویی بوده باشد آنهم بطور محبت و مودت بوده باشد که بعد از فراغت کفافی السابین یا یکدیگر برادر باشیم نه اینکه کدورتی در بین تولید شود.

حاج سید عبدالعزیز شهبانی — در باب

باید ملایق ایشان در آنجا سقوط باشد اکنون که حکومت شیراز با نظام السلطنه است ایشان گفته اند که سالار السلطان در آنجا نباشد.

مقصود نصرالدوله این است که خود نظام السلطنه متقبل شوند که املاک ایشان محفوظ باشد یا اجازه بدهند که سالار السلطان در آنجا باشد.

حاجی محمد علیخان - قوام الملک در هرامی با مجلس و وکلا همه قسم اقدام نمودند.

آقا شیخ حسین - البته بموجب مشروطیت مجلس معجوسگی نمیکند که املاک کسی محفوظ نماند ولی پس از آنکه استقلال بجای برسد که از دست ایشان بملک سایرین صدمه برسد باید ایشان چندی در آن شهر نماندند.

وکیل الرعایا - قانون و مجلس حکمش همین است که املاک هر کسی محفوظ بماند حال اگر کسی ضمانت املاک ایشان را بکند از املاک سایرین کی ضمانت بکند.

رئیس - وقتی قوام الملک حاکم نباشد یکی میتواند ظلم بکند.

حاجی میرزا آقا - حاجی آقا محسن هم هیچوقت حکومت نداشت پس چرا اینهمه ظلم می کرد.

صدیق حضرت - هیچوقت نمیشود مخالف مشروطیت رفتار نمود نمیشود کسی را از شهر بیرون کرد و در شهر دیگر اقامت داد باید موافق قانون عمل کرد قوام الملک اگر ظلم کرد پسرش چه کرده.

آقا ملاحسن - آنها هم ظلم کردند.

مخبر الملک - در این کافه نوشته شده که هر کس با من مدعی است حاضر شود معاکه نمایند (گفتند مدعیها در شیراز هستند).

مخبر الملک - بنده وجود اشخاص متول و مقتدر را در هر جا باشند مقصر میدانم ولی باید طوری شود که بآنها هم ظلم نشود.

حسام الاسلام - بنده در خصوص شیراز و سایر جاها نوهامرض میکنم این مجلس دو حکم دارد وقتیکه بزرگ و پلنگ میرسد میگوید پوست آنها مال خودش ولی باید چنگال و ناخن را گرفت.

آقا سید حسین - قراست اسامی حاضر و غایب و کلا در روزنامه درج شود لهذا اعلام میکنم که بعد از این اسباب شکوه نشود از روز شنبه این ترتیب جاری خواهد شد.

موتمن اله الک - آیا اشخاصیکه در کسب و کارهای مجلس مشغول هستند اسامی آنها هم جزو غایبین نوشته میشود.

(گفتند خیر هر کس در عمارت بهارستان است جزو حضار است.)

فخر السادات - در باب قوام الملک بنده هلهلی داده شود که ما شیراز صعب کرده و انجمن آنجا را خواسته قزاقی بدهیم که اسباب زحمت نشود. مجلس ختم شد.

مذاکرات روز شنبه

جمادی الثانی دارالشوری ملی

خلاصه مذاکرات روز پنجشنبه ۲۹ جمادی الاولی و آقا سید محمد تقی قرائت کردند.

اسامی غایبین در هفته گذشته قرائت شد.

و توفی الدوله ۴ روز - امین الضرب ۲ روز - شیخ اسمعیل بلوروش ۳ روز - آقا سید حسن تقی زاده ۲ روز

که ناظر مبارک مستحضر همه بنظر خود جمعیان بارهای گندم در میدان پلاویق در آن میرزا علی - اکبر ملای فروش رفته است.

وکیل الرعایا - مقصود از ارزان شدن گندم اینست که مردم نان ارزان بخورند و در روزم از مجلس نوشته شد که تفاوت را هم دیوان بدهد مهذا امر و وزیر قنات بن بخرم گفتند یکم یکم از وسیله دینار معلوم میشود که باید هم تفاوت عمل را بگیرند و هم بر قیمت بیفزایند.

سید الحکما - امروز وزیر مخصوص می - گفتند ما تفاوت را از قرار هفتده هزار و دهشالی می دهیم.

رئیس - باید تحقیق معلوم شود **آقا حسنقلی** - هر روز بیدان میروم ملاکها میکنند اگر نانوا بیکدازد بفاصله ده روز گندم خرواری ده تومان خواهد رسید.

آقای میرزا فضلعلی آقا - محقق قیمت نان تابع قیمت گندم است این سفیدی نان هم از جو است پس باید ملاحظه شود که نان صحیح بدهند.

حاج محمد تقی - در این چند روز وضع نان خوب شده گویا جو مغلول نداشت باشد.

رئیس - مقصود جو نبود فرض این بود که باینکه گندم را در یازده و دوازده میفرند تفاوت قیمت موضوع ندارد.

آقای میرزا محمود خوانساری - اگر گندم را بقد خوراک یومی خریداری کنند و زیادت نخرند که انبار کنند فوراً ارزان خواهد شد **آقا شیخ حسین** - اشخاصیکه گندم را احتکار میکنند خداوند در حق آنها عده سختی فرموده ولی ما نسبه دانسته مجری ندانستیم خوب است ملاقاتی بجهت اجرای قانون خدا در این خصوص وضع نمایند.

آقا سید مهتابی - پریروز در خصوص عمل نان گفتگو شد قرار شد تفاوت داده شود ولی بموجب این لایحه دیگر تفاوت لازم نیست باید در کمیسیون مخصوص در این باب گفتگو شود.

آقا سید محمد تقی - لایحه از طرف جناب نصرالدوله بمجلس عرض شد قرائت شد که خلاصه آن پس از عرض تشکر و امتنان از مجلس مقدس این بود که متظلمین که از اهالی شیراز از ایشان اظهار تظلم نموده اند اعضاء شوند که احقاق حق بعمل آید و حق و باطل امتیاز گذاشته شود و دیگر اینکه نبودن قوام الملک و هیچک از پسرانش در شیراز بجهت قانون است و تکلیف ملاقاتها مانع است.

آقای میرزا فضلعلی آقا - مدامیکه کسی از مدعی او حاضر نشده و تمیزش ظاهر نگردد بده شرف او در نزد هر کسی منظور است.

رئیس - مقصود از این نوشته این است که با اینکه ما حاضر شدیم تکلیف ملاقات مادر آنجاچه خواهد بود.

وکیل التجار - اعضاء قوام الملک بدو برای عدم موافقت او با انجمن و انتخاب وکلا بود بعد از آن برای آن بود که احکام دولت و مجلس را در این باب اجرا نکنند.

آقا شیخ یوسف - در اینکه قوام الملک حاکم مستند بود حرفی نیست ولی اهل وطن ما هستند

مناقصات اردیلب تلگرافی رسیده که جناب آقا میرزا علی اکبر آقا آقا میرزا ابراهیم که چندی با نشان ملایق سلطانی شده بود بلم نشته اند و گفت اند که هر اسلام بالاتر از آن است که ما با هم مناقشه و مناسه داشته باشیم باید با هم متحد باشیم محاله اتحد کرده اند و انجمن اردیلب متعقد شده اعتراضات داخلی آنجا هم رفع شده و امنیت حاصل گردیده است.

آقای حاجی خمایی - انشاء الله بتوجهات حضرت حجة عجل الله فرجه در همه جا سلامت و خوشی خواهد گذشت و رفع این مباحثات هم خواهد شد بیکدردی صبر لازم است (تلگرافی از اردیلب رسیده بود قرائت شد قریب پداین مضمون بنام منبع دارالشوری ملی از توجهات حضرت حجة (ع) و اقدامات واقعه آقا میرزا علی اکبر آقا ضدت بین علما بواسطه قسم خوردن بر آن رفع شده و انجمن برقرار گردیده و سواره خارج شده اند) تلگرافی از عتبات عالیات از حجة الاسلام آقای آخوند ملا محمد کاظم رسیده بود قرائت شد بعنوان آقا سید محمد جعفر وکیل شیراز باین مضمون خدا را سلام آقا سید محمد جعفر مساعدت با مجلس لازم است تفصیل از نصر شیرین مغایر شده است. **آقا شیخ یوسف** - تلگرافی هم از شیراز در همین خصوص رسیده است اگر اجازه داده شود قرائت کنم قرائت شد (در روز قبل تلگرافی از حضرت آية الله آخوند ملا محمد کاظم در وجوب حمایت و مساعدت و اعانت تمام مسلمین در امر مجلس رسیده).

شروع بقرائت نظامنامه حکام شعیس از قرائت چند ماده آقایان و علماء لاریجان بمجلس تشریف آوردند.

آقای میرزا فضلعلی آقا - حضرات علما لاریجان محض تبریک و تهنیت بمجلس تشریف آورده اند رئیس و سایر وکلا هموا اظهار که مال تشکر و امتنان را از ایشان نمودند (تلگرافی از قزوین رسیده بود قرائت شد) توسط وکلا تبریز و قزوین دام انبیا هم حضور مبارک حضرت مستطابان حجة الاسلام دامت برکاتهما و حضرت اجل رئیس و انمای مجلس شورای کبرای ملی شپداده ارکانها جناب مستطاب شریعتدار حاج سید جمال از حالات سابقه منصرف شده و انجمن و مجاهدین را مطمئن و معتقد از امروز مالا و جاناً در خدمات ملت و اجراء اوامر مجلس حاضر خواهد بود مستدعی اظهار مرحمت است مدیر مدرسه عینی به راه امر و مرور فرمائید فوراً حرکت نماید.

ندائی ملت شیخ الاسلام (عوم و کلا از آقا سید جمال و آقا شیخ الاسلام اظهار کمال مسرت و امتنان نمودند)

آقا سید محمد تقی - لایحه ای که امشب از طرف شخص مجتبی حضور حضرت ریاست فرستاده شده که موجب مسرت و شف عوم اهالی طهران خاصه و کلا و اعضاء معظم مجلس است لذا بعضی استحضار خاطر و کلاه و الا تمام قرائت میشود که مفاد آنرا برای آسایش عوم مردم ابلاغ فرمایند.

لایحه مزبور را قرائت قریب باین مضمون به شرف عرض عالی میرساند در شماره (۱۳۲) روزنامه مجلس تعیین قیمت گندم در چهارده تومان شده بود امروز بار نامه از میدان آوردند که این گندم سه روز در میدان مانده و بفروش نرفته بود امروز در بازار ده تومان فروخته شده و این بار نامه را فرستادم